

KSIEGOCZBIÓR "AUSTRALIANÓW"

W CZYTELNI PRACOWNIKÓW NAUKI BIBLIOTEKI UMCS

Związek Artystów Plastyków ośrodka lubelskiego urządził w roku 1966 wędrowną ekspozycję dzieł swych członków w ośrodkach polonijnych Australii. Wdzięczni rodacy rewanżując się przekazali w darze Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej księgozbiór /w jęz. ang./, obejmujący 70 dzieł w 82 vol., poświęcony w całości Australii, a opracowany głównie przez naukowców australijskich w latach 1965-67. Każdy ze starannie wydanych tomów opatrzone exlibrisem /z wyjątkiem encyklopedii/. Książki te rektor Uczelni prof. dr Leopold Seidler przekazał naszej Bibliotece. Dziękując Komitetowi Polonijnemu za piękny dar przesłał jednocześnie zestaw książek, dotyczących Lublina i Lubelszczyzny.

Wachlarz tematyczny księgozbioru "Australianów" jest bardzo urozmaicony, jak to wykaże niżej podany wykaz. W tym miejscu wymienię tylko kilka publikacji o tematyce naogół mniej znanej. Pozycją o charakterze najbardziej ogólnym jest "Encyklopedia australijska", wydana w Sydney w r. 1965 w 10 tomach. 6300 artykułów w układzie alfabetycznym z odsyłaczami, obejmuje ok. 2200 biografii, 1600 artykułów przyrodniczych i 1400 geograficznych, dotyczących wyłącznie Australii. Osobne miejsce zajmują hasła specjalne, z których artykuły o tubylcach i o udziale Australijczyków w II wojnie światowej są najciekawsze. Wydawnictwo albumowe pt.: "Australijczycy" R.B. Goodman'a i H. Johnston'a, odznaczające się bogactwem artystycznych plansz, również zajmuje się różnorodnymi aspektami życia w Australii, m.in. olbrzymią rolą imigracji, która w decydujący sposób przyczyniła się do rozwoju tego pięknego, lecz słabo zaludnionego kraju. Do wydawnictw o dużej wartości artystycznej, dzięki pięknym ilustracjom, należą książki opisujące oryginalną faunę australijską, jak np.: "Zwierzęta i ptaki w Australii" Graham'a Pizzey'a, czy

"Muszle australijskie" Joyce'a Allan'a i kilka innych z tej dziedziny. Odkryciom, dotyczącym Australii i rozwojowi tego kontynentu poświęcono szereg dzieł, z których należy tu wymienić obok pamiętników Cooke'a o jego epokowych trzech wyprawach, odbytych w latach 1768-1779, przede wszystkim "Odkrycia dotyczące Australii", publikacja wydana przez E. Scott'a - prof. historii na uniwersytecie w Melbourne, zawierająca w 2 tomach ośko kształt odkryć na morzu i lądzie. W dziele tym znajduje się również wzmianka o naszym sławnym podróżniku, Pawle Edmundzie Strzeleckim. Daleszą fundamentalną pozycją są "Wybrane dokumenty do historii Australii" t. 1: 1788-1850 i t. 2: 1850-1900, wyd. przez C.M.H. Clark'a, prof. historii uniwersytetu w Canberra. Jest to zbiór dokumentów drukowanych, podzielonych problemowo, pierwsze dzieło tego rodzaju w Australii. Materiał do tej książki pochodzi prawie wyłącznie z bibliotek australijskich.

Dzieło pt.: "Wyższe studia w Australii", wyd. przez E.L. Wheelwright'a, podkreśla "zawodowość" uniwersytetów, które przygotowują do danego zawodu, nie rozbudzają zamiłowania do pracy naukowej. Z tego wynika niedobór kadry naukowej, tym bardziej, że peryferyjne położenie Australii nie przyciągało dotychczas wybitniejszych naukowców, którzy woleli pracować w bardziej dla nich atrakcyjnych ośrodkach naukowych w Europie. Wynikiem tego był m.in. i taki paradoks, że historycy, ekonomiści i socjologowie dopiero ostatnio zajęli się problematyką swego kraju.

"Historia literatury australijskiej" A.M. Green'a w 2 tomach - 1: 1788-1923 i 2: 1923-1950, podkreślając początkowe naśladownictwo wzorów angielskich obrazuje artystyczne odbicie surowych, a nawet brutalnych dziejów tego kraju, które to dzieje rozpoczęły się dla napływowych mieszkańców w r. 1788, gdy Australia stała się karną kolonią angielską. Chociaż niejednokrotnie wśród więźniów

znajdowały się nieletnie dzieci, ukarane zesłaniem za kradzież bochenka chleba, główny trzon przybyszów stanowili ludzie w jakiś sposób wykołejeni. Daleka droga wiodła od nich, poprzez dalsze zastępy obieżyświatów z okresu gorączki złota i fale imigrantów z Europy i Azji, do dzisiejszych białych Australijczyków, bogatych hodowców, przemysłowców i prostych robotników. Należy zaznaczyć, że pierwsze, prawdziwe twórcze wysiłki w dziedzinie literatury, zaczynają się w Australii od wystąpienia publicysty Alfreda G. Stephensa, który w r. 1894 na łamach czasopisma "Bulletin" zachęcał autorów do twórczości związanej z krajobrazem australijskim i życiem prostych ludzi.

Mało u nas znaną twórczość z dziedziny malarstwa relacjonuje publikacja wydana przez Bernarda Smitha pt.: "Malarstwo australijskie 1788-1960". Chociaż działalność artystyczną na tym polu rozpoczęli dwaj marynarze z załogi okrętu Cooke'a "Endeavour", Alex Buchan i Sydney Parkinson, rysując postacie tubylców, krajobrazy, rośliny i zwierzęta, dla botanika Josepha Banksa, również członka załogi tego sławnego statku, jednakże, jak autor wspomina na wstępie, malarstwo australijskie jest ciągle jeszcze u początku drogi. Cechuje je brak twórczej oryginalności, chociaż posiada utalentowanych przedstawicieli, jak np. John Russel /1858-1931/, portrecista i pejzażysta, który długie lata przebywał we Francji, gdzie przyjaźnił się z Vincentem Van Goghem i Claude Monetem.

Na zakończenie parę słów o książkach poświęconych tubylcom. Niedługo traktowani okrutnie, dziś bardzo nieliczni pod ochroną /w r. 1788 jest ich około 300 tys., obecnie około 40 tys./, stopniowo stają się z białą ludnością lub prosto wymierają. Wraz z nimi ginie ich niepowtarzalna, związana z ich wierzeniami, interesująca chociaż prymitywna - kultura. Stali się więc obiektem intensywnych badań antropologicznych, językoznawczych i psychologicznych, prowadzonych przez odpowiednie wydziały uniwersytetów i muzeów. Wynikiem

ich są m.in. następujące pozycje: "Pierwotni mieszkańcy Australii. Jak ich rozumieć?" A.P.Elkin'a, prof. uniwersytetu w Sydney, wybitnego antropologa, twórcy tej nauki w Australii oraz związana z nią zbiorowa praca pt.: "Pierwotny ozłowiek w Australii" i wreszcie dwa dzieła, poświęcone sztuce pierwotnych Australijczyków - zbiorowa pt.: "Pierwotna sztuka australijska" i K. Kupki: "Zarnie sztuki. Malarstwo i rzeźba tubylców australijskich".

WYKAZ "AUSTRALIANÓW"

1. ABORGICAL

Aboriginal Man in Australia. Essays in Honour Professor A.F. Elkin. Edited by Ronald M. Berndt and Catherine H. Berndt. Contributions by N.W.G. Macintosh /i in./. Sydney 1965 Angus and Robertson 8° s. XVII, 491, tabl. 10.
B 137035

2. AGRICULTURAL

Agricultural Science. An Introduction for Australian Students and Farmers. Aut.: Yvonne Aitken /i in./. Melbourne 1966 F.W. Cheshire 8° s. XII, 308.
B 137077

3. ALLAN JOYCE

Australian Schells. With related animals living in the sea, in freshwater and on the land. Illustr. by the Author. Melbourne 1962 Georgian House 8° s. XXI, 487, tabl. 23.
B 137097

4. AUSTRALIAN

Australian Aboriginal Art. Edited by Ronald M. Berndt with chapters by R.M. Berndt /i in./. Sydney 1964 Ure Smith 4° s. XIII, 1 nlb., 117.
B 137058

5. AUSTRALIAN

The Australian Encyclopedia. In ten volumes. Editor-in-chief Alec H. Chisholm. Sydney 1965 The Grolier Society of Australia 4°
Vol. 1: Abbot to Birch. s. XXII, nlb. 2, 504, ilustr., tabl. 38.
Vol. 2: Bird to Conscription. s. 504, ilustr., tabl. 34.
Vol. 3: Constitution of the Commonwealth to Eyre Peninsula. s. 499, ilustr., tabl. 36.
Vol. 4: Fairbairn to Hoskins. s. 555., ilustr., tabl. 35.
Vol. 5: Hospitals to Marsh. s. 500, ilustr., tabl. 35.
Vol. 6: Marsupials to Parliament Houses. s. 492, ilustr., tabl. 39.
Vol. 7: Parliamentary Government to Sandal Box. s. 552, ilustr., tabl. 41.
Vol. 8: Sandalwood to Trade Marks. s. 551, ilustr., tabl. 42.
Vol. 9: Trade Unionism to Symplocaceae. s. 547, ilustr., tabl. 32.
Vol. 10: Population Figures, 1961 census-Wrecks and Shipping Disasters Index-Supplementary Entries. s. 396.

B 137030

6. BARNARD MAJORIE
A History of Australia.
Sydney 1967 Angus and
Robertson 8° s. 10 nlb.,
710, tabl. 8.
B 137039
7. BARRETT CHARLES, BURNS A.N.
Butterflies of Australia
and New Guinea.
Melbourne 1966 N.H. Seward
Pty. Ltd. 8° s. 6 nlb.,
187, tabl. 18
B 137092
8. BAUME MICHAEL
The Sydney Opera House
Affair. Epilogue by
Peter Hall.
Melbourne 1967 Thomas
Nelson Ltd. 8° s. XIII,
174, ilustr., tabl. 4.
B 137064
9. BLAINY GEORGE
The Rush that Never
Ended. A History of
Australian Mining.
Melbourne 1964 Melb.
University Press 8°
s. X, 369, ilustr.,
tabl. 6.
B 137056
10. BOWMAN FRANK T.
Citrus - Growing
in Australia.
Sydney 1956 Angus
and Robertson 8° s.
7 nlb., 311, tabl. 2.
Australian Agricultural
and Livestock Series.
B. 137086
11. CAYLEY NEVILLE WILLIAM
What Bird is that? A Guide
to the Birds of Australia
Revised and enlarged by
A.H. Chisholm, K.A. Hind-
wood and A.R. McGill.
Illustr. by the Author.
Sydney 1967 Angus and Ro-
bertson 8° s. XV, 344,
tabl. 44.
B 137093
12. CHALMERS R.O.
Australian Rocks, Minerals
and Gemstones.
Sydney 1967. Angus and Robert-
son s. 398, ilustr., tabl.20.
B 137068
13. CLARK C.M.H.
Select Documents in Austra-
lian History. Select and
Edit. by
Sydney 1966 Angus and Robert-
son 8°
T. 1: 1788-1850. s. 450.
T. 2: 1851-1900. s. 866.
B 137041
14. CLARKE E.C., PRIDER R.T.,
TRICHERT C.
Elements of Geology. For
Australian Students. 4 edit.
by R.T.Prider.
Perth 1967 Univ. of West.
Austrl. Press 8° s. XIII,
348, ilustr.
B 137067
15. COOK JAMES
The Explorations of Capitan
James Cook in the Pacific
as Told by Selections of his
Own Journals 1768-1779.
Edited by A. Grenfell Price.
Illustr. by Geoffrey C. Ing-
leton.
Melbourne 1958 Georgian
House 4° s. XVII, 1 nlb.,
292, ilustr., tabl. 8.
B 137059
16. DAKIN WILLIAM JOHN
Australian Seashores. A Gui-
de for the Beachlover, the
Naturalist, the shore Fisher-
man, and the Students. By...
Assist. Isabel Bennet and
Elizabeth Pope.
Sydney 1966 Angus and Robert-
son 8° s. 372.
B 137099
17. DAVIES A.P., ENCEL S.
Australian Society. A Socio-
logical Introduction. Ed. by.
Melbourne 1965 F.W.Cheshire
8° s. 7 nlb., 333.
B 137034

18. DAVIS S.R.
The Government of the
Australian States.
Sydney 1960 Longmans 8°
s. XI, 746.
B 137045
19. ELKIN A.P.
The Australian Aborigi-
nes. How to Understand
Them. Ed. 4.
Sydney 1966 Angus and Ro-
bertson 8° s. 393, ilustr.,
tabl. 17.
B 137038
20. FARGUHAR R.N.
Agricultural Education
in Australia.
Hawthorn 1966 Australian
Council for Educational
Research 8° s. X, 322,
ACER Research Series,
nr 80.
B 137085
21. FRITH H.J.
Waterfowl in Austra-
lian.
Sydney 1967 Angus and Ro-
bertson 8° s. XXI, 328,
tabl. 21.
B 137090
22. GEORGIAN
Georgian Architecture
in Australia. With some
examples of buildings of
the post-Georgian pe-
riod. Photogr. by Max
Dupain. Architec. commen-
tary and notes by Morton
Herman. Social histories
of New South Wales and
Tasmania by Marjorie
Bernard and Daniel Tho-
mas.
Sydney 1965 Ure Smith
4° s. 148, ilustr.
B 137057
23. GIFFORD J.K.
Wood J. Vivian, Reitsma
A.J.
Australian Banking. 4 Ed.
Brisbane 1960 University
of Queensland Press 8°
s. 312, ilustr., tab.
B 137049
24. GOODMAN ROBERT B.,
JOHNSTON GEORGE
The Australians. Ed. by
Jonathan Rinehard. 2 ed.
Sydney 1967 Rigby Limited
4° s. 292, mapa.
B 137031
25. GREEN H.M.
A History of Australian
Literature. Pure and app-
lied. A critical review
of all forms of literatu-
re produced in Australia
from the first books pub-
lished after the arrival
of the First Fleet until
1950, with short accounts
of later publications up
to 1960.
Sydney 1966 Angus and Ro-
bertson 8°
Vol. 1: 1789-1923. s. 2 nlb.
XXVII, 1 nlb., 842.
Vol. 2: 1923-1950. s. VII,
1 nlb., 845-1469.
B 137063
26. GREENWOOD GORDON
Australia. A social and
political history. Ed. by ..
Sydney 1967 Angus and Ro-
bertson 8° s. XII, 445.
B 137044
27. HARRIS Y. THISTLE
Wild Flowers of Australian.
Illustr. Adam Forster.
Ed. 6.
Sydney 1966 Angus and Ro-
bertson 4° s. 206.
B 137081
28. HUGHES HELEN
The Australian Iron and
Steel Industry 1848-1962.
Melbourne 1964 Melb.
University Press 8° s. XV,
1 nlb., 213.
B 137051
29. HUNTER ALEX
The Economics of Austra-
lian Industry. Studies
in Environment and Struc-
ture.
Melbourne 1965 Melb. Univ.
Press 8° s. VIII, 543.
B 137046

30. HUXLEY ELSPETH
Their Shining Eldorado:
A Journey through
Australia.
New York 1967 William
Morrow a Comp., Inc.
8° s. 432, tabl. 10.
/Dołączono do Austr-
lianów/
B 137033
31. ISAAC J.F.
Wages and Productivity.
Melbourne 1967 A CEDA
Project Publ. by F.W.
Cheshire 8° s. XXV, 157.
B 137055
32. JOPLIN GERMAINE A.
A Petrography of Austra-
lian Igneous Rocks.
Sydney 1964 Angus and
Robertson 8° s. XIII,
210, ilustr.
B 137074
33. KERR ALEX
Australia's North -
West.
Perth 1967 University
of Western Australia Press
8° s. XIX, 439.
B 137032
34. KEWLEY T.H.
Social Security in Austre-
lia. The development of
Social Security and
Health Benefite from
1900 to the present.
Sydney 1965 At the
University Press
s. 401.
B 137048
35. KUPKA KAREL
Dawn of Art.
Painting and sculpture
of australian aborigi-
nes with a forew. by
A.P. Elkin and a pre-
face by Andre Breton.
Sydney 1965 Angus and
Robertson 8° s. I,
180.
B 137062
36. LANGFORD-SMITH TREVOR
RUTHEFORD JOHN
Water and Land.
Two Case Studies in Irri-
gation.
Canberra 1966 Australian
National University Press
8° s. 270.
B 137069
37. LASERON CHARLES FRANCIS
The Face of Australia.
The shaping of a con-
tinent with maps and
sketches by the authors.
2 ed. rev.
Sydney 1965 Angus and Ro-
bertson 8° s. XII, 244.
B 137073
38. LAWRENCE R.J.
Community Service.
Citizens and social
welfare organizations.
Papers presented at the
4 National Conference
of the Australian
Council of Social Service.
Melbourne 1966 s. VIII,
183.
B 137054
39. LEEPER G.W.
Introduction to Soil
Science. 4 ed.
Melbourne 1964 Melbourne
University Press 8° s. 253.
B 137072
40. LEOD A.L.
The Pattern of Australian
Culture.
Melbourne 1963 Oxford
University Press 8°
s. 486.
B 137037
41. LORD ERNEST E.
Shrubs and Trees for
Australian Gardens.
Melbourne 1967 Lothian
Publ. Co. Pty. Ltd 8°
s. XXIX, 462.
B 137080

42. **LYNE GORDON**
Marsupials and Monotremes of Australia.
Sydney 1967 Angus and Robertson 4° s. 72.
B 137094
43. **MARSHALL TOM C.**
Fishes of the Great Barrier Reef and coastal waters of Queensland.
Sydney 1966 Angus and Robertson 8° s. 16 nlb., 566, 1 nlb.
B 137089
44. **MATHEWS RUSSELL**
Public Investment in Australia. A Study of Australian Public Authority Investment and Development.
Melbourne 1967 F.W. Cheshire 8° s. 461.
B 137043
45. **MOLNAR IMRE**
A Manual of Australian Agriculture. Ed. by ...
2 ed. complet. rev.
London 1966 Heinemann 4° s. 9 nlb., 867, tabl. 3.
B 137076
46. **NASHAR BERYL**
The Geology of the Hunter Valley.
Brisbane 1964 The Jacaranda Press s. 96.
B 137071
47. **O'DEA RAYMOND**
Industrial Relations in Australia.
Sydney 1965 West Publishing Corporation PTY Ltd 8° s. X, 234.
B 137050
48. **PALFREEMAN A.C.**
The Administration of the White Australia Polity.
Melbourne 1967 Melbourne University Press 8° s. 184.
B 137052
49. **PALMER GEORGE R.**
A Guide to Australian Economic Statistics.
Melbourne 1966 MacMillan and Co 8° s. XIX, 1 nlb., 324.
B 137053
50. **FENFOLD A.R., WILKIS J.L.**
The Eucalypts. Botany, cultivation, chemistry and utilisation.
London 1961 Leonard Hill /Books/ Ltd 8° s. XX, 551.
B 137087
51. **PIZZEY GRAHAM**
Animals and Birds in Australia.
Melbourne 1966 Cassel Australia 4° s. 170.
B 137095
52. **PUBLIC**
Public Administration in Australia. Edited by R.N. Spann. Introduction Wallace C. Wurth.
Sydney 1965 V.C.N. Blight, Government Printer 8° s. 502, bibliogr.
B 137047
53. **RAND AUSTIN L., GILLIARD B. THOMAS**
Handbook of New Guinea Birds.
London 1967 Weidenfeld and Nicolson 8° s. X, 612.
B 137091
54. **RIENITS REX, RIENITS THEA**
Early Artists of Australia.
Sydney 1963 Angus and Robertson 4° s. 246.
B 137060
55. **ROUGHLEY T.C.**
Fish and Fisheries of Australia. With 59 colour plates, 29 plates in black and white and 11 text figures.
Sydney 1966 Angus and Robertson 4° s. IV, 328.
B 137088

56. ROUGHLEY T.C.
Wonders of the Great
Barrier Reef with 52
natural-colour photo-
graphs by the author.
Sydney 1966 Angus and
Robertson 8° s. XV, 279.
B 137098
57. RULE ALEKSANDER
Forests of Australia.
Foreword M.R. Jacobs.
Sydney Angus and Robertson
8° s. 213, tabl. 16.
B 137070
58. SCOTT ERNEST
Australian Discovery.
Edited with an Intro-
duction by
Illustrated with
fifteen contemporary
Portraits and Maps.
London 1966 J.M. Dent
and Sons Ltd 8°
Vol. 1: By Sea. s. XXXVI,
412.
Vol. 2: By Land. s. XXXII,
422.
B 137065
59. SIMON ANDRE
The Wines Vineyards
and Vignerons of Au-
stralia.
Melbourne 1966 Lans-
downe Press 4° s. XIII,
194.
B 137082
60. SMITH BERNARD
Australian Painting
1788-1960.
Melbourne 1965 Oxford
University Press 8°
s. 357.
B 137061
61. STEAD DAVID G.
Sharks and Rays of
Australian Seas.
Sydney 1963 Angus and
Robertson 8° s. 211.
B 137096
62. SUTHERLAND J.A.
Introduction to Agriculture.
Sydney 1967 Angus and Ro-
bertson 8° s. XVIII, 350.
B 137079
63. SWAN R.A.
Australian in the Antarctic.
Interest, activity and ende-
avour.
Melbourne 1961 Melb.Univ.Press
s. XXIV, 432.
B 137066
64. TROUGHTON ELLIS
Furred Animals of Australia
with 25 plates in colour by
Neville W. Cayley.
Sydney 1965 Angus and Ro-
bertson 8° s. XXXII, 376.
65. WADHAM SAMUEL, WILSON R.
KENT, WOOD JOYCE
Land Utilization in Australia.
London 1964 Melb.Univ.Press
8° s. XV, 295.
B 137075
66. WHEELWRIGHT E.L.
Higher Education in Austra-
lia. Ed. by
Melbourne 1965 F.W. Cheshi-
re 8° s. XXIII, 408.
B 137042
67. WILLIAMS D.B.
Agriculture in the Austra-
lian Economy. Ed. by
Sydney 1967 Sydney Univ.Press
8° s. 349.
B 137078
68. WHITTET J.N.
Pastures /New South Wales/.
Compiled by
Sydney 1966 Department of
Agriculture N.S.W. 8° s. X,
632.
A Volume in the Farmers
Handbook Series.
B 137083

69. WORREL ERIC
Reptiles of Australia.
Crocodiles-Turtles,
Tortoises-Lizards Sna-
kes. Describing all Au-
stralian species, their a-
pearance, their haunts,
their habits, with over
330 illustrations, many in
full colour.
Sydney 1966 Angus and Ro-
bertson 8° s. XV, 1 nlb.,
207.
B 137100
70. MELBOURNE ALEXANDER
CLIFFORD
Early Constitutional
Development in Austra-
lia. New South Wales
1788-1856. Queensland
1859-1922. With Notes
to 1963 by the Editor.
Edit. and Introd. R.B.
Joyce.
St. Lucia 1963 Univer-
sity of Queensland
Press 8° s. 522.
B 137040.
71. SIMPSON COLIN
Plumes and Arrows Insi-
de New Guinea. A selec-
tive combination ... of
the books "Adam with
Arrows" and Adam in
Plumes and the New Gui-
nea chapters of "Islands
of Men". Appendix from
stone age to parliamen-
tary government in a de-
cade by John T. Gunther.
Sydney 1965 Angus and Ro-
bertson 8° s. VIII, 421.
B 137036.